

Arbetsmarknadsdepartementet

Steg framåt, med arbetsmiljön i fokus (SOU 2022:45)

Bakgrund

Genom remiss den 9 september 2022 (A2022/01164) har Svenska ILO-kommittén ombetts att yttra sig över betänkandet *Steg framåt, med arbetsmiljön i fokus*, (SOU 2022:45).

Utredningens uppdrag har bestått av tre delar, nämligen att (i) analysera förutsättningarna för att utöka rådighetsansvaret i arbetsmiljölagen till att gälla i fler situationer, (ii) ta ställning till om det ska vara möjligt för Arbetsmiljöverket att föreskriva sanktionsavgift för överträdelse av vissa föreskrifter som meddelats med stöd av bemyndigandet i 4 kap. 10 § arbetsmiljölagen, samt att (iii) analysera och föreslå hur arbetsmiljölagen kan förtydligas så att arbetsgivare som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet i högre utsträckning än i dag använder företagshälsovård i det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

Utredningens förslag i korthet

Utredningens förslag kan sammanfattas enligt följande.

Ett utvidgat rådighetsansvar

Utredningen föreslår att det införs två nya bestämmelser i arbetsmiljölagen (3 kap. 12 a och 12 b §§), som innebär att en ytterligare aktör, nämligen uppdragsgivaren, ges arbetsmiljöansvar i vissa fall. Utredningens förslag är att den som anlitar en fysisk eller juridisk person för att utföra arbete i sin verksamhet, utan att anställa eller hyra in den som utför arbetet, och som har det huvudsakliga inflytandet över arbetsmiljön ska vidta de skyddsåtgärder som behövs i detta arbete.

Arbetsmiljöverkets föreskriftsrätt - sanktionsavgifter

Utredningen föreslår, genom ett förslag om ett utvidgat bemyndigande, att Arbetsmiljöverkets rätt att meddela föreskrifter om att en sanktionsavgift ska tas ut utvidgas till att omfatta även överträdelser av föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 kap. 10 § första stycket

arbetsmiljölagen i fråga om systematiskt arbetsmiljöarbete och organisatorisk och social arbetsmiljö.

Företagshälsovård

Utredningen föreslår att arbetsmiljölagen ändras (3 kap. 2 a § och 6 kap. 9 §) så att det bl.a. förtydligas att arbetsgivaren i det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedöma behovet av att anlita företagshälsovård i det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

Förslagets förhållande till ILO-konventioner

Betänkandet innehåller i kap. 7 (konsekvenser av förslagen) bedömningar av respektive förslags förhållande till Sveriges internationella åtaganden. Utredningens bedömning är att inget av förslagen står i strid med dessa åtaganden.

Endast avseende förslaget om förtydligande rörande företagshälsovård omnämns Sveriges åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner specifikt.

Företagshälsovård

Beträffande förslaget om förtydligande av arbetsgivarens ansvar för att företagshälsovård används i det förebyggande arbetet uppmärksammar utredningen att Sverige ratificerat ILO:s konvention (nr 161) om företagshälsovård.

Utredningen konstaterar att det vid ratificeringen av konventionen inte ansågs nödvändigt att göra någon ändring i svensk lagstiftning för att leva upp till åtagandena enligt konventionen. Beträffande utredningens nu aktuella förslag i detta avseende gör utredningen bedömningen att förslaget är förenligt med konventionen, då det bara innebär ett förtydligande av arbetsgivarens ansvar och att behovet av företagshälsovård ska bedömas i det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

Övriga förslag

Beträffande övriga förslag innehåller betänkandet ingen redogörelse av relevanta ILO-konventioner eller närmare analys till stöd för slutsatsen att förslagen inte står i strid med Sveriges åtaganden enligt dessa.

Såvitt avser förslaget om utökat rådighetsansvar kan kommittén konstatera att det avser ett arbetsmiljöansvar för uppdragsgivare som anlitar dels fysiska personer som utför arbete i uppdragsgivarens verksamhet utan att vara anställda eller inhyrda, dels juridiska personer som låter någon utföra arbete i uppdragsgivarens verksamhet. Inte i något av fallen är uppdragsgivaren arbetsgivare i förhållande till den som utför arbetet. Mot den bakgrunden gör kommittén bedömningen att

konvention (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö inte är tillämplig, då den är tillämplig på arbetstagare (artikel 2). Denna konvention utgör dock ett basinstrument på arbetsmiljöområdet av övergripande och generell karaktär och bör typiskt sett uppmärksammas när ändringar i arbetsmiljölagen föreslås.

Såvitt avser sanktionsavgifter finns i konvention (nr 155) reglering vari anges att tillsynssystemet ska innefatta lämpliga sanktioner vid överträdelse av lagar och föreskrifter (artikel 9.2).

Svenska ILO-kommitténs slutsats

ILO-kommittén delar utredningens bedömning att utredningens förslag om förtydliganden i arbetsmiljölagen avseende företagshälsovård är förenliga med Sveriges åtaganden enligt konvention (nr 161) om företagshälsovård.

ILO-kommittén delar även utredningens bedömning att förslagen i övrigt inte heller kan anses strida mot Sveriges åtaganden enligt relevanta ILO-konventioner.

Yttrandet har beslutats av kommitténs ledamöter och ärendet har handlagts av undertecknad sekreterare.

För Svenska ILO-kommittén

Cathrine Lilja Hansson
Ordförande

Sofia Rasmusson
Adjungerad sekreterare